

PARTER**Sökande**

Cytiva Sweden Aktiebolag, 556108-1919
751 84 Uppsala

Ombud: Advokat Mats Björk
Alrutz' Advokatbyrå AB
Kungsgatan 42
111 35 Stockholm

SAKEN

Tillstånd till fortsatt och ändrad verksamhet vid bolagets anläggning i Boländerna, Uppsala kommun; nu fråga om provotid avseende utsläpp till vatten

AnläggningsID: 29742
Avrinningsområde: Fyrisån
Koordinater: N 6637949 E 649469

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen avslutar provotiderna U1 och U2, upphäver de provisoriska föreskrifterna P1–P5 samt föreskriver ytterligare slutliga villkor för tillståndet enligt följande.

Villkor för tillstånd*Utsläpp till vatten*

12c. Utsläppen av DOC från bolagets reningsverk till det kommunala reningsverket får uppgå till högst 280 ton per år. Utsläppet får som månadsmedelvärde inte överstiga 850 kg per dygn under tio månader per kalenderår.

- 12d. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten redovisa uppgifter om eventuella förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, som kan riskera att varaktigt medföra ökad toxicitet i utgående avloppsvatten eller att kemikalier släpps ut med PEC/PNEC >0,7, tillsammans med förslag på åtgärder för att undvika förhöjning av toxiciteten eller, i den mån det är skäligt, överskridande av PEC/PNEC-värdet på 0,7.
- 12e. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten för varje kalendermånad inge uppgifter om
- den specifika DOC-belastningen på utjämningsstankarna och bioreaktorerna,
 - reduktionsgraden med avseende på DOC i utjämningsstankarna och bioreaktorerna.

Bolaget ska, i god tid innan medelvärdet (som rullande årsmedelvärde) för den specifika DOC-belastningen på utjämningsstankarna och bioreaktorerna når det maximala dimensioneringsvärdet eller om reduktionen i utjämningsstankarna och bioreaktorerna sjunker varaktigt, kontakta tillsynsmyndigheten och föreslå lämpliga åtgärder för att bibehålla tillräcklig reningseffekt i reningsanläggningen.

- 12f. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten kvartalsvis inge uppgifter om mängden PFAS-11 som släpps ut med bolagets processavloppsvatten och dagvatten.
-

BAKGRUND

I deldom den 18 november 2020 lämnade mark- och miljödomstolen Cytiva Sweden Aktiebolag, nedan kallat bolaget, tillstånd enligt miljöbalken till fortsatt och ändrad verksamhet vid bolagets anläggningar i Boländerna, Uppsala kommun. Domstolen sköt under en prövotid upp avgörande av ett flertal villkorsfrågor, bl.a. frågor om villkor om utsläpp till vatten, med utredningsvillkor U1–U4. Prövotiden om dag- och släckvatten enligt U3 är avslutad genom deldom den 22 september 2022. Prövotiden om nonylfenoletoxilater enligt U4 är förlängd genom deldom den 24 november 2023.

Bolaget har inkommit med redovisning av prövotidsutredningen enligt U1, som avser uppströmsarbetet för att begränsa utsläpp av föroreningar som kan störa processen i Kungsängsverket och innebära negativa effekter i Fyrisån (PEC/PNEC), och enligt U2, som gäller utsläpp av PFOS till Fyrisån.

I deldomen den 18 november 2020 intogs bl.a. följande provisoriska föreskrifter.

P1. Utsläppen av TOC från bolagets reningsverk till det kommunala reningsverket får uppgå till högst 280 ton per år. Om utsläppen av TOC, bestämt på filtrerat prov, under en kalendermånad överskrider 850 kg per dygn ska bolaget skyndsamt underrätta tillsynsmyndigheten om detta och snarast möjligt redovisa vilka skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som bolaget vidtagit och ämnar vidta för att överskridandet inte ska upprepas.

P2. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten för varje kalendermånad inge uppgifter om dels den specifika TOC-belastningen på bioreaktorerna, dels reduktionsgraden med avseende på TOC i bioreaktorerna. Bolaget ska, i god tid innan medelvärdet (som rullande årsmedelvärde) för den specifika TOC-belastningen på bioreaktorerna når det maximala dimensioneringsvärdet eller om reduktionen i bioreaktorerna sjunker varaktigt, kontakta tillsynsmyndigheten och föreslå

lämpliga åtgärder för att bibehålla tillräcklig reningseffekt i reningsanläggningen.

P3. Bolaget ska till tillsynsmyndigheten redovisa uppgifter om eventuella förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, som kan riskera att varaktigt medföra ökad toxicitet i utgående avloppsvatten, tillsammans med förslag på åtgärder för att undvika förhöjning av toxiciteten.

P4. För kemikalierna EKE-klorid, vinylsulfonat, N-butylamin och tioglycerol ska gälla att PEC/PNEC ska vara mindre än 1.

P5. Utsläppet av PFOS i avloppsvatten från bolagets anläggning, exklusive PFOS som härrör från PFOS i inkommande stadsvatten, får uppgå till högst 50 g per år.

BOLAGETS YRKANDEN

Cytiva har yrkat att mark- och miljödomstolen ska dels upphäva prövotidsförordandet i deldomen den 18 november 2021 såvitt avser frågan om villkor för utsläpp av föroreningar med processavloppsvatten och dagvatten (med undantag av nonyl-fenoletoxilater) samt avskiljning av slam, dels föreskriva följande ytterligare slutliga villkor.

15. Utsläppen av DOC från bolagets reningsverk till det kommunala reningsverket får uppgå till högst 280 ton per år. Utsläppet får som månadsmedelvärde inte överstiga 850 kg per dygn under tio månader per kalenderår.

MOTPARTERNAS INSTÄLLNING

Länsstyrelsen i Uppsala län har tillstyrkt bolagets villkorsförslag 15 angående begränsningsvärde för DOC.

Länsstyrelsen har yrkat följande villkor avseende PFAS.

Åtgärder ska i skälig utsträckning successivt vidtas för att minska utsläpp av PFAS. Bolaget ska senast sex månader efter att denna dom vunnit laga kraft lämna in en plan, för att minska utsläpp av PFAS, till tillsynsmyndigheten. Av planen ska framgå vilka åtgärder som är tekniskt möjliga att genomföra samt kostnaden för respektive åtgärd. Det ska även anges vilka åtgärder som bolaget är berett att vidta och en motivering till varför övriga redovisade åtgärder inte kommer att vidtas.

Planen ska uppdateras löpande och en reviderad plan ska lämnas till tillsynsmyndigheten vart tredje år eller med annat tidsintervall som tillsynsmyndigheten bestämmer (delegation).

Länsstyrelsen har yrkat följande delegation.

Ytterligare villkor avseende åtgärder för att minska utsläpp av PFAS samt tidsintervall för inlämnande av plan.

Slutligen har länsstyrelsen yrkat att utsläpp av PFAS från verksamheten regelbundet ska kontrolleras för att möjliggöra bedömning av påverkan på miljön och miljö-kvalitetsnormer.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Uppsala kommun har tillstyrkt ansökan om att upphäva prövotidsförordnandet (med undantag av nonylfenoletoxilater) och att föreskriva det föreslagna slutliga villkoret. Nämnden har samtidigt yrkat att följande slutliga villkor införs:

- Bolaget ska till tillsynsmyndigheten redovisa uppgifter om eventuella förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, som kan riskera att varaktigt medföra ökad toxicitet i utgående avloppsvatten eller att kemikalier släpps ut med PEC/PNEC >0,7, tillsammans med förslag på åtgärder för att undvika förhöjning av toxiciteten eller överskridande av PEC/PNEC-värdet på 0,7.
- Bolaget ska till tillsynsmyndigheten för varje kalendermånad inge uppgifter om:
 - den specifika DOC-belastningen på utjämningstankarna och bioreaktorerna,

- reduktionsgraden med avseende på DOC i utjämningskarnorna och bioreaktorerna.

Bolaget ska, i god tid innan medelvärdet (som rullande årsmedelvärde) för den specifika DOC-belastningen på utjämningskarnorna och bioreaktorerna når det maximala dimensioneringsvärdet eller om reduktionen i utjämningskarnorna och bioreaktorerna sjunker varaktigt, kontakta tillsynsmyndigheten och föreslå lämpliga åtgärder för att bibehålla tillräcklig reningseffekt i reningsanläggningen.

- Bolaget ska till tillsynsmyndigheten kvartalsvis inge uppgifter om mängden PFAS-11 som släpps ut med bolagets processavloppsvatten och dagvatten.

Uppsala Vatten och Avfall AB har inte haft några invändningar mot Cytivas förslag till slutliga villkor.

BOLAGETS UTVECKLING AV TALAN

Prövotid enligt U1

Genomförda utredningar

Det genomförda uppströmsarbetet redovisas i en bilaga till prövotidsredovisningen. Cytiva har gått igenom samtliga kemikalier som finns registrerade i bolagets produktionssystem. För de kemikalier som fortfarande används och som bedöms kunna ge negativ effekt nedströms bolagets anläggning (113 kemikalier) har massbalanser och en förnyad miljöbedömning genomförts. 98 kemikalier har därvid visat sig uppfylla målvärdet för U1 (PEC/PNEC < 0,7) utan att ytterligare åtgärder behövt vidtas, medan tolv uppfyllt målvärdet efter det att åtgärder vidtagits. För återstående fem kemikalier finns antingen en plan för utfasning framtagen, eller så planeras åtgärder som innebär att målvärdet uppfylls på sikt.

I Cytivas reningsverk behandlas även avloppsvatten från Recipharm AB, och Recipharm AB har genomfört ett uppströmsarbete motsvarande Cytivas. 78 kemikalier har kartlagts. Samtliga uppfyller målvärdet PEC/PNEC < 0,7.

Cytiva har upprättat rutiner för att säkerställa att resultatet av det genomförda uppströmsarbetet bibehålls. Bolaget åtar sig att följa dessa rutiner.

Cytiva har redovisat ett annat projekt som har genomförts (Hydra) och som bl.a. syftat till att minska flödet av rent vatten till reningsverket (så att verket kan användas för rening av processavloppsvatten) samt att minska belastningen av TOC till verket.

En utredning avseende behovet av slamavskiljning har redovisats. Cytiva har låtit IVL karakterisera slammet. Resultatet av karakteriseringen visar att risken för att slammet ska kunna påverka Kungsängsverkets reningsprocesser är låg. Vidare framgår att majoriteten av kemikalierna i avloppsvattnet (vilka genom det genomförda uppströmsarbetet kan antas ha liten påverkan på Kungsängsverket och den slutliga recipienten) förekommer i såväl vattenfas som slamfas, vilket innebär att en slamavskiljare skulle skilja av endast en del av dessa kemikalier.

Nyttan av en slamavskiljare är således begränsad och ska vägas mot dess kostnader, beräknade till totalt cirka 35 miljoner kr i investeringar och cirka 1 500 kr per år i drift och underhåll.

Avvägningen visar att en avskiljning av slammet är orimlig enligt 2 kap. 7 § miljöbalken.

En kemisk och biologisk karakterisering av avloppsvattnet samt en prognos av utsläppen från Cytivas reningsverk vid full produktion har utförts. Den kemiska och biologiska karakteriseringen visar bl.a. att det organiska materialet i avloppsvattnet i huvudsak förekommer i löst form (DOC).

Förslag till villkor

Som framgår ovan har Cytivas uppströmsarbete lett till att målvärdet för U1 uppfyllts. Prövotiden i denna del bör därför kunna avslutas. Genom de rutiner som bolaget upprättat och åtagit sig att följa säkerställs att resultatet av uppströmsarbetet

bibehålls. Eftersom Cytiva kommer att vara bundet vid sitt åtagande genom det allmänna villkoret behöver inte något särskilt villkor föreskrivas.

Nyttan av att skilja av slam från avloppsvattnet är begränsad och motiverar inte de kostnader som en sådan åtgärd skulle innebära. Något villkor härom bör inte föreskrivas.

Som slutligt villkor föreslås följande.

16. Utsläppen av DOC från bolagets reningsverk till det kommunala reningsverket får uppgå till högst 280 ton per år. Utsläppet får som månadsmedelvärde inte överstiga 850 kg per dygn under tio månader per kalenderår.

Begränsningsvärdena i det föreslagna villkoret är baserade på prognosen som redovisats i prøvotidsutredningen.

Prövotid enligt U2

Genomförda utredningar

Resultatet av de genomförda utredningarna redovisas i en PM.

PFAS-ämnena förekommer i såväl processavloppsvatten som dagvatten från Cytivas anläggning. Cytiva har under prøvotiden samlat in kunskaper om möjliga källor härtill samt utrett och vidtagit utsläpps begränsande åtgärder.

PFAS-ämnena i processavloppsvattnet härrör inte från processerna. Cytiva har filmat ledningar i processavloppsnätet för att klarlägga i vilken utsträckning det förekommer inläckage av PFAS-haltigt grundvatten. Några sådana inläckage har inte gått att påvisa. Dock har det konstaterats att PFAS-haltiga vattenströmmar från i första hand invallningar och dräneringsbrunnar tidigare har avletts till processavloppet och därmed vidare till Cytivas interna reningsverk. Dessa har nu letts om till en befintlig reningsanläggning i dagvattensystemet. Resultatet av de utförda

mätningarna visar på en betydande minskning av PFAS-halterna i processavloppsvattnet.

Beträffande dagvattnet har Cytiva utfört provtagningar i ett flertal dagvattenbrunnar; dels de brunnar genom vilka dagvattnet leds ut till kommunens dagvattennät, dels brunnar inne på anläggningsområdet. Analysresultaten för vissa av provtagningarna har sedan jämförts med analysresultat för provtagning i grundvattenrör. Jämförelsen visar att PFAS-innehållet i dagvattnet i huvudsak härrör från föroreningar i grundvattnet. Cytiva har därefter utrett vilka ledningar som ligger under grundvattenytan och där risk för inläckage förekommer samt filmat dessa ledningar. Avsnitt med konstaterade inläckage har sedan tätats.

Vidare har Cytiva identifierat de ytor inom anläggningsområdet som är mest förorenade (källzoner) samt vidtagit åtgärder inom dessa områden. Ytor har hårdgjorts för att förhindra spridning av föroreningarna genom att regnvatten infiltrerar den förorenade marken, och viss sanering har skett genom att förorenad jord bortschaktats. Dessutom har Cytiva anslutit vissa pumpbrunnar och dräneringsledningar inom källzonerna till en befintlig reningsanläggning.

Under hösten 2019 tog Cytiva i drift en anläggning för rening av PFAS i dagvatten (X19). Reningen sker i kolfilter. Alternativa tekniker har utretts och redovisats. Kolfiltertekniken bedömdes vara det från miljösynpunkt bästa alternativet.

Resultatet av de vidtagna åtgärderna har lett till en betydande minskning av dagvattnets innehåll av PFAS.

Förslag till villkor

För att kunna föreskriva villkor för tillstånd enligt miljöbalken ställs vissa krav. En allmän utgångspunkt är att tillståndshavaren ska ha förutsättningar att klara de krav som ställs i villkoret (se MÖD 2009:2 och MÖD 2009:9). För villkor med begränsningsvärden gäller den förutsättningen att tillståndshavaren måste ha möjlighet att vidta konkreta åtgärder för att påverka det utsläpp som ska regleras. Vidare krävs att

kontrollen av utsläppet är av den omfattningen att utsläppets storlek kan bestämmas med tillräcklig säkerhet (se MÖD 2009:19).

Utsläppen av PFAS med processavloppsvatten och dagvatten härrör inte från processer som Cytiva har möjlighet att styra utan från markföroreningar och föroreningar i ledningssystemen. De är dessutom i hög grad beroende av nederbörden. Cytivas möjligheter att genom åtgärder påverka utsläppen är således begränsade. Villkor med begränsningsvärden bör därför inte föreskrivas. Markföroreningarna och föroreningarna i ledningssystemen hanteras med större fördel genom saneringsåtgärder enligt 10 kap. miljöbalken och vid sanering i samband med anläggningsarbeten enligt etablerade rutiner. Utöver detta arbete åtar sig Cytiva att fortsätta underhålla ledningarna och även fortsätta driva den reningsanläggning som installerats. Bolaget kommer att vara bundet vid dessa åtaganden genom det allmänna villkoret.

Begränsningsvärden skulle dessutom förutsätta en mycket långtgående kontroll, i vart fall vad avser dagvattnet. Utsläppen med dagvattnet varierar kraftigt till följd av nederbörden, vilket ställer krav på kontinuerliga och flödesproportionerade mätningar. Dessutom lämnar dagvattnet verksamhetsområdet i ett flertal punkter, vilket innebär att flera provtagningsstationer skulle behöva upprättas. Det gör kontrollen svår och orimligt kostsam. Också av detta skäl framstår ett villkor med begränsningsvärden som olämpligt.

Av ovanstående skäl och eftersom målvärdet för prøvotiden uppfyllts, bör prøvotiden kunna avslutas utan att särskilda villkor föreskrivs.

MOTPARTERNAS UTVECKLING AV TALAN

Länsstyrelsen

Prövotiden enligt U1

Länsstyrelsen bedömer att utredning för U1 har genomförts i enlighet med utredningsvillkoret. Genom det allmänna villkoret blir bolaget bundet att efterleva upprättade rutiner för att bibehålla resultatet från uppströmsarbetet. Länsstyrelsen ser inga skäl att betvivla bolagets bedömning att nyttan av installation av en slamavskiljare för cirka 35 miljoner kr är begränsad.

Prövotiden enligt U2

Länsstyrelsen bedömer att utredning för U2 har genomförts i enlighet med utredningsvillkoret. Bolaget har genomfört flertalet åtgärder för att minska utsläppen av PFOS/PFAS, bl.a. installation av kolfilter för rening av dagvatten. Utsläppen har därigenom minskat kraftigt de senaste åren. Länsstyrelsen delar bolagets uppfattning att markföroreningarna och föroreningarna i ledningssystemet hanteras med fördel genom saneringsåtgärder enligt 10 kap. miljöbalken. Genom det allmänna villkoret blir bolaget bl.a. bundet att vidta saneringsåtgärder vid anläggningsarbeten, fortsatt underhåll av ledningar och fortsatt drift av kolfilterreningen.

Utöver detta bedömer länsstyrelsen att ett villkor gällande plan för minskning av utsläpp av PFAS ska föreskrivas. Planen ska förenas med delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor. En plan som uppdateras med fastställt tidsintervall ger goda förutsättningar för bolagets arbete att minska utsläpp av PFAS ytterligare. Detta är särskilt viktigt eftersom de yt- och grundvattenförekomster som kan påverkas har sänkt kemisk status avseende PFOS/PFAS.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Prövotiden enligt UI

Bolagets föreslagna slutliga villkor skiljer sig från det provisoriska villkoret där utsläppsbegränsningsvärdet på årsbas uttrycktes som TOC i stället för DOC. Detta innebär en viss villkorslättning för bolaget. Bolaget har redovisat att halterna för DOC och TOC inte skiljer sig så mycket åt. Nämnden tillstyrker ändå bolagets förslag under förutsättning att bolaget fortsätter följa upp även TOC, vilket i dagsläget framgår i emissionsdeklarationen i den årliga miljörapporteringen. Nämnden ser positivt på bolagets utförda uppströmsarbete och att man lyckats nå PEC/PNEC <0,7 för de utvalda kemikalier som man arbetat med. Det är bra att bolaget har tänkt på hur man ska förvalta och utveckla det arbetet. Som bolaget skriver är man bunden vid detta arbete genom det allmänna villkoret i tillståndet. För att undvika att uppströmsarbetet med att minska PEC/PNEC nedprioriteras eller faller i glömska, exempelvis på grund av personalbyten, så föreslår nämnden ett slutligt villkor för detta.

Även Recipharm har gjort en uppströmsutredning av sina kemikalier. De är dock inte bundna till något allmänt villkor, varför nämnden föreslår att det provisoriska villkoret P3 behålls med viss ändring i texten: Bolaget ska till tillsynsmyndigheten redovisa uppgifter om eventuella förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, som kan riskera att varaktigt medföra ökad toxicitet i utgående avloppsvatten eller att kemikalier släpps ut med PEC/PNEC >0,7, tillsammans med förslag på åtgärder för att undvika förhöjning av toxiciteten eller överskridande av PEC/PNEC-värdet på 0,7.

Vad gäller avskiljning av slam har bolaget redovisat att det är tekniskt svårt att avskilja. Kemikalier i avloppsvattnet är i lika hög grad vattenlösliga som bundna till sedimentet, varför en avskiljning inte skulle ge någon stor reningseffekt. Dessutom menar bolaget att kostnaden inte är rimlig jämfört med den miljövinst man uppnår. Nämnden har inga invändningar mot bolagets bedömning.

Nämnden är positiv till att bolaget anser sig kunna innehålla begränsningsvärdet på högst 280 ton per år DOC vid ansökt produktion. Nämnden vill förtydliga att tillägget ”under tio månader per kalenderår” till begränsningsvärdet per dygn (”Utsläppet får som månadsmedelvärde inte överstiga 850 kg per dygn”), och inte ”12 månader”, är för att ta höjd för eventuellt brådiskande underhåll på tankarna (utjämningsstankar och bioreaktorerna) i reningsverket. Om detta blir aktuellt så ska bolaget i god tid innan underrätta tillsynsmyndigheten.

För att underlätta uppföljning av utsläppsvillkoret för DOC, så föreslår nämnden även slutligt villkor (se under Yrkanden).

Prövotiden enligt U2

Angående utsläpp av PFOS/PFAS till dagvatten och spillvatten håller nämnden med bolaget att det inte är relevant med ett begränsningsvärde som villkor. Det handlar inte om en produktionskemikalie eller en kemikalie som uppstår i produktionen och därmed släpps ut permanent. Det är en förorening, som delvis är åtgärdad och kommer att fortsätta åtgärdas i framtiden, där målet måste vara nollutsläpp. Nämnden bedömer att tillsynsmyndigheten har större möjlighet att begränsa utsläppen av de perfluorerade ämnena till ytvatten vid en anmälan om efterbehandling enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd än om bolaget får ett begränsningsvärde i form av en fast haltgräns som villkor i tillståndet.

Nämnden vill poängtera att ett bidrag på 12 procent till Fyrisån (0,08 ng/l PFOS som årsmedelvärde, MKN PFOS: 0,65ng/l) ändå inte är ett obetydligt bidrag. Det är därför viktigt att bolaget fortsätter redovisa de utsläppta mängderna regelbundet för att behålla helhetsbilden över de olika pågående och framtida insatserna. Minimering av utsläppen enligt bästa möjliga teknik och rimlighetsavvägning kan fortsätta göras i den löpande tillsynen samt i anmälningar om avhjälpandeåtgärder med anledning av föroreningsskada enligt 28 § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Nämnden föreslår därför även följande slutligt villkor: Bolaget ska till tillsynsmyndigheten kvartalsvis inge uppgifter om mängden PFAS-11 som släpps ut med bolagets processavloppsvatten och dagvatten.

BOLAGETS BEMÖTANDE

Länsstyrelsen

Bolaget har vidtagit åtgärder för att minska utsläppet av PFAS i form av rening. Ytterligare reningsåtgärder bedöms inte vara rimliga enligt 2 kap. 7 § miljöbalken. Om utsläppet av PFAS ska minska ytterligare bör det i stället ske genom sanering av föroreningar i mark och grundvatten. Eftersom dessa föroreningar inte har något med den tillståndsgivna verksamheten att göra, bör frågan om saneringsåtgärder hanteras inom ramen för tillsynen. Ett tillsynsärende avseende saneringsfrågor pågår. Därför bör villkor och delegering som länsstyrelsen föreslagit inte föreskrivas.

Bolaget har för avsikt att kontrollera utsläppet av PFAS enligt länsstyrelsens önskemål och kommer se till att denna kontroll regleras i det gällande kontrollprogrammet. Bolaget har redan accepterat ett förslag till villkor från nämnden, enligt vilket uppgifter om mängden PFAS-11 som släpps ut med bolagets processavloppsvatten och dagvatten ska redovisas till tillsynsmyndigheten.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Bolaget accepterar nämndens förslag till villkor. När det gäller villkoret avseende redovisning av förändringar medges detta med följande tillägg.

Bolaget ska till tillsynsmyndigheten redovisa uppgifter om eventuella förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, som kan riskera att varaktigt medföra ökad toxicitet i utgående avloppsvatten eller att kemikalier släpps ut med PEC/PNEC >0,7, tillsammans med förslag på åtgärder för att undvika

förhöjning av toxiciteten eller – i den mån det är skäligt – överskridanden av PEC/PNEC-värdet på 0,7.

DOMSKÄL

Mark- och miljödomstolen bedömer att det underlag bolaget har gett in i de aktuella provotidsfrågorna är tillräckligt för en slutlig prövning.

Parterna är överens om att det bör införas ett nytt villkor som begränsar de årliga utsläppen av DOC från bolagets reningsverk till det kommunala reningsverket, inklusive ett månadsmedelvärde som gäller under tio månader per kalenderår.

Domstolen ansluter i denna del till parternas förslag till villkor.

Bolaget har medgett nämndens förslag till ytterligare villkor som innebär krav på att redovisa vissa uppgifter om

- förändringar i den egna produktionen eller i sammansättningen av avloppsvattnet från Recipharms anläggning, med koppling till toxicitet eller utsläpp av kemikalier med PEC/PNEC, inklusive åtgärder vid vissa förhållanden
- DOC-belastningen på utjämningsstankarna och bioreaktorerna, reduktionsgraden med avseende på DOC i utjämningsstankarna och bioreaktorerna, inklusive åtgärder vid vissa förhållanden
- mängden PFAS-11 som släpps ut med bolagets processavloppsvatten och dagvatten.

Domstolen bedömer att det finns skäl för införande av dessa villkor.

Länsstyrelsen har yrkat att ett villkor gällande plan för minskning av utsläpp av PFAS ska föreskrivas, med delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor. Bolaget har motsatt sig ett sådant villkor.

Domstolen konstaterar att bolaget har vidtagit ett flertal åtgärder för att minska utsläppen av PFAS. Av provotidsredovisningen framgår att beräknade utsläpp av PFOS uppgick till 178 gram per år enligt tillståndsansökan och att utsläppen var lägre än målvärdet 25 gram per år under åren 2021–2023, dvs. utsläppen har

minskat betydligt. En liknande minskning har skett avseende utsläpp av PFAS. Bolaget har åtagit sig att fortsätta arbetet med att underhålla dagvattenledningar för att minska risken för inläckage tillsammans med driften av reningsanläggningar för PFAS-innehållande vattenströmmar, vilket omfattas av det allmänna villkoret. Vidare har bolaget vidtagit åtgärder avseende processavloppsvatten och bedömt att det inte behövs någon ytterligare rening för sådant vatten. Det pågår samtidigt ett tillsynsärende som gäller sanering av mark enligt 10 kap. miljöbalken på grund av PFAS-föroreningar.

Enligt domstolens mening är det oklart vilka konkreta åtgärder som skulle omfattas av en plan för ytterligare minskning av utsläppen, utöver det som framgår av provotidsredovisningen och omfattas av det allmänna villkoret. Någon sådan plan är knappast nödvändig för att tydliggöra bolagets ansvar för att även i fortsättningen åtgärda t.ex. trasiga rörledningar som medför utsläpp av PFAS. Vid dessa förhållanden, och med beaktande av att nämnden godtagit förslagen i provotidsredovisningen, är det inte motiverat att införa ett villkor med bemyndigande enligt länsstyrelsens yrkande.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se [bilaga](#) (MMD-01)

Överklagande senast den 10 juli 2024.

Anders Lillienau

Annika Månsson

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Anders Lillienau och tekniska rådet Annika Månsson.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.